

ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

Філія «Гайсинське лісове господарство»

вул., М.Кривоноса ,20 м.Гайсин, 23700 тел.(04334) 2- 13- 08

email: gslis_sekret@meta.ua, код ЄДРПОУ 45101577

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор

Філії «Гайсинське лісове господарство»

ДП «Ліси України»

Володимир МЕЛЬНИЧУК

2024 р.

Звіт

за результатами післяпроектного моніторингу впливу на довкілля

(2024 звітний рік)

планованої діяльності:

**«Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок
головного користування на території лісового фонду філії "Гайсинське лісове
господарство"**

Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України»

Філія «Гайсинське лісове господарство»

ДП «Ліси України»,

у відповідності до Висновку з оцінки впливу на довкілля

від 18 серпня 2023р. № 21/01-202332910525/1

м. Гайсин – 2024

РЕФЕРАТ

Післяпроектний біомоніторинг є невід'ємним елементом моніторингових досліджень, має на меті виявлення розбіжностей у прогнозованих рівнях впливу на довкілля лісгосподарської діяльності і його зменшення для природоохоронних об'єктів, раритетних видів рослин та тварин, угруповання рослин, природних оселищ та реакцію-відповідь біоти на інтенсивний антропогенний вплив.

Мета: дослідження впливу планової діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі; уточнення квартално-видільного переліку ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності та ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів в Філії «Гайсинське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Для досягнення мети передбачено виконати наступні завдання:

- дослідити вплив планової діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі;
- уточнити квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності;
- ідентифікувати ділянки щодо належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів.

Об'єкт дослідження: біорізноманіття на ділянках планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», а також суміжних ділянках (100 м по периметру), види тварин і рослин із Червоної книги України та під охороною в об'єктах Смарагдової мережі, праліси, квазіпраліси і природні ліси.

Предмет дослідження: видове різноманіття флори та фауни, природні оселища занесені до Резолюцій 4, рідкісні та зникаючі види тварин і рослин, занесені до Резолюції 6 Бернської конвенції в межах об'єктів Смарагдової мережі, види тварин та рослин, занесені до Червоної книги України; праліси, квазіпраліси і природні ліси.

Методи дослідження: польові (флористичні та еколого-популяційні) здійснювалися маршрутно-експедиційним способом; камеральні (ідентифікаційний, обробка гербарних колекцій, ботаніко-географічний, порівняльно-флористичний, картографічний) методи.

Вивчення біорізноманіття у лісах Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» проводилось у вегетаційний сезон 2024 року. У ході складання маршрутних шляхів було проаналізовано таксаційні матеріали, з метою деталізації складу, структури, віку деревостанів, для побудови найбільш доцільних та оптимізованих шляхів обстеження. За матеріалами дослідження складено квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни, природних оселищ (біотопів) і рослинних угруповань.

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Характеристика планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»	6
2. Організація проведення післяпроектного моніторингу	9
3. Результати післяпроектного моніторингу	15
3.1. Дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі	15
3.2. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності	36
3.3. Приналежність лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів та інформація щодо лісовідновлення	36
4. Моніторингові дослідження на ділянках планованої діяльності	37
5. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»	40
Висновки	42
Література	45
Додатки	48

Вступ

На етапі провадження планованої діяльності післяпроектний моніторинг є одним із механізмів перевірки реального впливу лісогосподарської діяльності на складові навколишнього середовища, контролю за виконанням визначених екологічних умов провадження планованої діяльності та її виробничих характеристик, що впливають на довкілля. Моніторинг планованої діяльності на етапі її реалізації має на меті виявлення будь-яких розбіжностей та відхилень у прогнозованих рівнях впливу на довкілля і його зменшення.

Наукове дослідження проведено та підготовлено звіт про науково-дослідну роботу відповідно до затвердженого Висновку з оцінки впливу на довкілля від 18.08.2023 року № 21/01-202332910525/1 планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування на території лісового фонду філії "Гайсинське лісове господарство" Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України"» (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202332910525) і плану проведення післяпроектного моніторингу.

Післяпроектний моніторинг діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» здійснювали упродовж періоду провадження планованої діяльності за впливом на види і природні оселища Смарагдової мережі, за видами занесеними до Червоної книги на місці провадження планованої діяльності й природними оселищами (біотопами) Резолюції 4 Бернської конвенції та Зеленої книги України.

Результати післяпроектного моніторингу дають можливість лісокористувачу розробити превентивні заходи щодо зменшення негативного впливу лісогосподарської діяльності на раритетні компоненти біологічного різноманіття та забезпечує контроль за виконанням положень, визначених висновком про оцінку впливу на довкілля.

1. Характеристика планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»

Висновком з оцінки впливу на довкілля від 18.08.2023 року № 21/01-202332910525/1 і планом проведення післяпроектного моніторингу планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування на території лісового фонду філії "Гайсинське лісове господарство" Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України"» (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202332910525) визначено проведення післяпроектного моніторингу, а саме: створення квартално-видільного переліку ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України на місці провадження планованої діяльності; дослідження щодо впливу планованої діяльності на види і оселища об'єктів Смарагдової мережі; проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів».

Місцем провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля є територія Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», що розташована в східній частині Вінницької області на території Гайсинського адміністративного району.

Поштова адреса: 23700, Вінницька обл., м. Гайсин, вул. М.Кривоноса, 20, тел. (0432) 2-13-08; (097) 873 4527.

Рубки головного користування в лісах спрямовані на раціональне використання лісового фонду, підвищення продуктивності й поліпшення складу нових лісів і проводяться таким чином аби одержання деревини супроводжувалося збереженням ґрунтозахисних, водорегулювальних та інших корисних властивостей лісу і забезпеченням природного лісовідновлення.

Територія розташування Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» на рисунку наведена на рисунку 1.

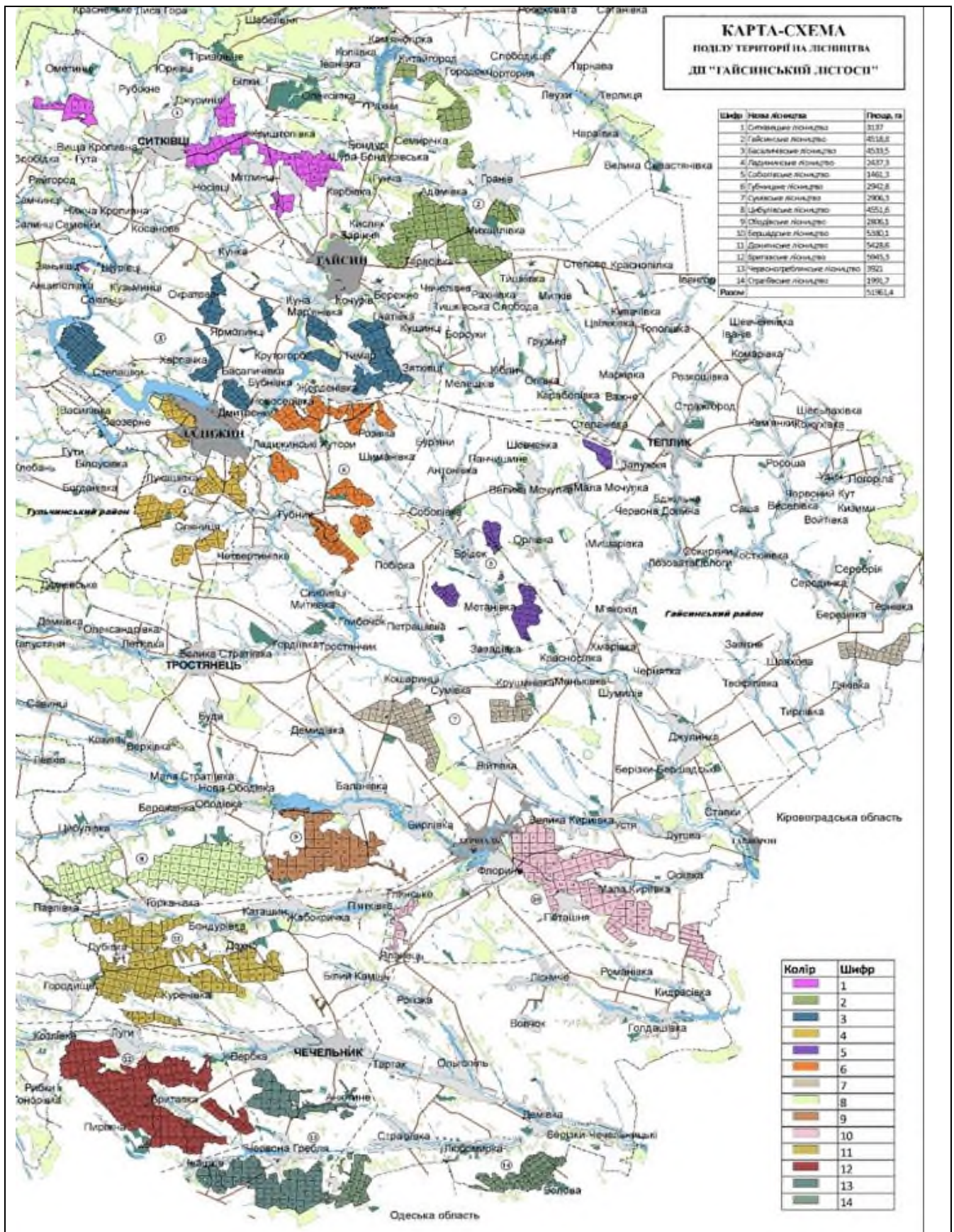

Рис. 1.1. Карта-схема розташування території Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» та поділ території за лісництвами

Рубки головного користування запроектовані з «Порядком спеціального використання лісових ресурсів» затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 761 і «Правил рубок головного користування» затверджених наказом Держкомлісгоспу України від 23.12.2008 року № 364. Розрахунок рубок головного користування проведено відповідно до «Методики визначення розрахункової лісосіки», затвердженою наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000 року № 105. При проектуванні рубок формування і оздоровлення лісів лісовпорядкування керувалися «Правилами поліпшення якісного складу лісів», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року № 724 та «Санітарними правилами в лісах України», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Планована діяльність Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» полягає у спеціальному використанні лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та інших видів рубок. Їх проведення планується в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування, фонду інших рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства та визначені базовим лісовпорядкуванням. Рубки головного здійснюються відповідно до розрахункової лісосіки із врахуванням віку стиглості насаджень та їх локалізації.

Категорії лісів Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» включають ліси природоохоронного, наукового та історико-культурного значення, рекреаційно-оздоровчі ліси, захисні ліси.

2. Організація проведення післяпроектного моніторингу

Відповідно до отриманого Висновку з оцінки впливу на довкілля від 18.08.2023 року № 21/01-202332910525/1 планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування на території лісового фонду філії "Гайсинське лісове господарство" Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України"» (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202332910525) та до погодженого з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України плану післяпроектного моніторингу передбачено наступні роботи на етапі до початку провадження планованої діяльності (табл. 2.1).

Післяпроектний моніторинг здійснювали з метою уточнення квартально-видільного переліку ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України на місці провадження планованої діяльності; дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі; проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів».

Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подаються протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечується їх опублікування на власному вебсайті (в разі наявності) або направляються до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах.

Дослідження післяпроектного моніторингу до початку провадження планованої діяльності

№	Предмет дослідження	Періодичність здійснення	Умови звітності
1.	Дослідження наявності видів та оселищ, занесених у список, що підлягають охороні в об'єкті Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333), Berladynskyi (UA0000230), Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089) Смарагдової мережі	Одноразово	До початку провадження планованої діяльності
2.	Дослідження стану ґрунтів та активізації ерозійних процесів	Один раз на рік, після завершення рубок на оцінених ділянках	Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подаються протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечується їх опублікування на власному вебсайті (в разі наявності) або направляються до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно протягом п'яти років з моменту початку провадження планованої діяльності
3.	Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності	Один раз на рік	
4.	Дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі	Один раз на рік	
5.	Проведення роботи та надання інформації з метою проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів»	Один раз на рік	

Моніторинг здійснюється щорічно протягом п'яти років з моменту початку провадження планованої діяльності.

Застосовували такі методи дослідження: детально-маршрутні, описові, статистичні, аналітичні, порівняльні, біоіндикаційні, комплексні, ландшафтно-екологічні, ботанічні, зоологічні, орнітологічні, польові, ретроспективного аналізу, моніторингу, картографічні.

Польові наукові дослідження проведені на ділянках моніторингу за попередньо визначеними маршрутними шляхами. Маршрутні шляхи прокладено із врахуванням наявних ділянок планованої діяльності (рубки головного користування у 2024 року) за загальноприйнятими методиками (Браун-Бланке).

Дослідження суміжних ділянок, які примикають до територій планованої діяльності проведено по контуру відводів деревостанів на відстані 100 метрів.

Безпосереднє обстеження лісових ділянок дозволило встановити наявність та поширення основних біотопів. Дослідження проведено на репрезентативних ділянках, частка яких становила понад 20 % від загальної площі. Досліджувані ділянки (окремі виділи) підібрані із врахуванням локалізації, особливостей поширення біотопів, типів лісу, складу лісових насаджень.

Цінні об'єкти біотопічного різноманіття (оселища об'єкту Смарагдової мережі, праліси, квазіпраліси і старовікові ліси) ідентифікуються експертом, шляхом камерального аналізу лісотаксаційних матеріалів із наступним рекогносцирувальним польовим обстеженням та із виконанням повторних уточнюючих обстежень протягом вегетаційного періоду.

При визначенні природних оселищ користувалися актуальною класифікацією оселищ EUNIS (2016) та характеристиками для визначення оселищ I-III рівнів з ознаками найбільшої діагностичної цінності. Також, порівнювали природні оселища з їх аналогами у Зеленій книзі України (Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні і заносяться до Зеленої книги України, та природних рослинних угруповань, які вилучені із Зеленої книги України» № 368 від 17.12.2020 р.) та в Національному каталозі біотопів України (UkrBiotop), що

включають інформацію про усю різноманітність біотопів (природних оселищ) України, загрози для них та рекомендації по збереженню.

Детальні дослідження включали аналіз та ідентифікацію наявних представників флори і фауни, виявлення рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин за прокладеними маршрутами на задалегідь визначених точках, які були локалізовані на моніторингових ділянках та в радіусі 100 м.

Дослідження основних, зникаючих і рідкісних видів фауни здійснювали за попереднім аналізом матеріалів безперервного лісовпорядкування земель лісового фонду, бонітування мисливських угідь, проведених обліків мисливських тварин та іншої наявної інформації щодо локалізації видів у межах лісового фонду підприємства.

Серед об'єктів флори здійснювали аналіз деревних рослин, чагарників, трав'янистих рослин, лишайників. Особливу увагу приділяли насадженням з незадовільним санітарним станом, що визначені за результатами лісопатологічного обстеження, як уражені та з ознаками всихання сильної інтенсивності внаслідок пошкодження верхівковим короїдом і враження кореневою губкою.

Ідентифікацію плазунів та комах й інших представників фауни проводили візуально; птахів – візуально, за наявністю місць гніздування, слідів життєдіяльності та за співом; ссавців – візуально та за слідами життєдіяльності.

За матеріалами дослідження уточнювали квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України; види з додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції 6 (1998) даної Конвенції; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню з додатку Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції в межах лісового господарства для подальшого моніторингу за їхнім станом.

Проективне вкриття у розрізі трав'янистих рослин визначали відповідно до частки кожного виду із градацією 5 %. Облік підросту деревних порід проводили

на закладених площадках вздовж маршрутних ходів із визначенням виду, орієнтовного віку, висоти та кількості екземплярів.

Визначення лісових ділянок, які потенційно відповідають критеріям належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів або природних лісів проводили відповідно до Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів наведеної у наказі № 161 від 18.05.2018 р.

Назви видів флори та фауни і типів рослинних угруповань зазначали відповідно до номенклатури, прийнятої у спеціальній літературі. Виявлені під час польових досліджень види тварин і рослин було ідентифіковано з використанням наукової літератури та порівняно з переліком видів, що підлягають особливій охороні на території області, переліком видів Червоної книги України, Резолюцій 4 і 6 Бернської конвенції, Європейського Червоного Списку, МСОП та CITES, переліком рослинних угруповань, зазначених у Зеленій книзі України та Національному каталозі біотопів України.

Лісові екосистеми Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» досліджували у вегетаційний період 2024 року, на ділянках, де планували і здійснювали рубки головного користування та прилеглі території в межах 100 м.

Польові і камеральні дослідження проводили доктором біологічних наук, професором, Волошиною Наталією.

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

3. Результати післяпроектного моніторингу

3.1. Дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі

Окремі лісові масиви Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» межують, або є складовою частиною об'єктів Смарагдової мережі Південний Буг і долина річки Сниводи – Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333), Берладинський – Berladynskyi (UA0000230)), Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» – Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089)).

Загальна площа лісових масивів, які входять до Смарагдової мережі становить 22657,3 га.

Загальна характеристика вказаних об'єктів Смарагдової мережі наведена у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Характеристика об'єктів Смарагдової мережі

Назва об'єкту мережі	Код об'єкту мережі	Площа, га	Кількість об'єктів охорони (види, оселища), шт								
			оселища	птахи	ссавці	амфібії	риби	безхребетні	рептилії	рослини	Всі таксони
Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region Kanivske Reservoir	UA0000333	67264,00	21	6	2	1	2	1	1	2	36
Savranka river valley	UA0000560	3 190,75	10	5	1	1	3	-	1	-	21
Berladynskyi	UA0000230	8374,00	1	29	5	-	2	-	-	1	38
Karmeliukove Podillia National Nature Park	UA0000089	20 190,00	6	27	4	1	-	8	-	5	51

Долина річки Савранка – Savranka river valley (UA0000560)) – об'єкт із «тіньового» списку Смарагдової мережі.

До об'єкту Смарагдової мережі входять частини лісового фонду Басаличівського лісництва (895 га), Ладжинського лісництва (277 га), Губницького лісництва (370 га), Цибулівського лісництва (4551,6 га),

Ободівського лісництва (2806,1 га), Дохнянського лісництва (5428,6 га), Бритавського лісництва (5945,3 га), Червоногреблянського лісництва (3921,0 га), Стратіївського лісництва (1991,7 га).

Лісові масиви Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» включено до об'єкту Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) в межах Басаличівського лісництва (кв. 15-34, 895 га), Ладижинського лісництва (кв. 1-7, 277 га), Губницького лісництва (кв. 108-113, 370 га).

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) розташований в межах Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» складає за площею 2553,1 га.

На території лісового господарства знаходяться об'єкти природно-заповідного фонду, серед них: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Коростовецький», площею 370,0 га (Басаличівське л-во, кв.108-113); ботанічний заказник загальнодержавного значення «Устянська дача», площею 173,0 га (Бершадське л-во, кв. 54, 55); ботанічний заказник загальнодержавного значення «Гайдамацька балка», площею 1217,0 га (Цибулівське л-во кв. 28-38,43-49, 55-58); ботанічний заказник місцевого значення «Крушинівський», площею 594,0 га (Сумівське л-во, кв. 40-57); ботанічний заказник місцевого значення «Сумівський», площею 10,0 га (Сумівське л-во, кв. 40-57); ботанічний заказник місцевого значення «Ободівська дача» площею 44,0 га (Ободівське л-во, кв. 24 вид. 1); ботанічний заказник місцевого значення «Цибулівська дача», площею 111,0 га (Цибулівське л-во, кв. 15, 16); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Басаличівська дубина», площею 5,3 га (Басаличівське л-во, кв. 37, вид. 6); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Гайсинська горішина», площею 1,0 га (Гайсинське л-во, кв. 23 вид. 6); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Продуктивна дубина», площею 1,9 га (Гайсинське л-во, кв. 52 вид. 10); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Еталонна дубина», площею 3,3 га (Гайсинське л-во, кв. 70 вид. 1); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Гайсинська діброва», площею 8,8 га (Гайсинське л-во, кв. 70 вид. 6, кв. 71,

вид. 14); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Ситківецькі буки», площею 0,7 га (Сиківецьке л-во, кв. 16 вид. 6); ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Горіхи екзоти», площею 0,4 га (Ситківецьке л-во, кв. 16 вид. 17); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Ободівські сосни», площа 2,7 га (Ободівське л-во, кв. 2 вид. 3, 4); ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Заповідні сосни», площею 1,9 га (Ободівське л-во, кв. 3 вид. 4); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Еталонна діброва», площею 3,0 га (Ободівське л-во, кв. 13 вид. 11); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Ободівська дубина», площею 1,1 га (Ободівське л-во, кв. 14 вид. 11); ботанічна пам'ятка місцевого значення «Цибулівська діброва», площею 4,0 га (Цибулівське л-во, кв. 23 вид. 12).

Планована діяльність не передбачена в охоронюваних зонах, більшість ділянок призначених в рубку головного користування знаходяться на значній віддалі (до 200-300 м) від об'єктів природно-заповідного фонду.

Отже, окремі лісові масиви Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» межують, або є складовою частиною об'єкту Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333), куди входять частини лісового фонду загальною площею 1542 га, зокрема в Басаличівському лісництві (кв. 15-34, 895 га), Ладижинського лісництва (кв. 1-7, 277 га), Губницького лісництва (кв. 108-113, 370 га).

Загальна площа лісових масивів, які входять до Смарагдової мережі становить 22657,3 га.

Природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції

На території лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» та у межах територій Смарагдової мережі встановлено 11 основних типів середовищ існування: С1 – Постійні евтрофні озера, ставки і водойми; С2 – Поверхневі текучі води; D2 – Трясовини, верхові та низинні болота; D5 – Осоки та зарості очерету, переважно без застою води; Е1 – Сухі трав'яні угруповання; Е2 – Трав'яні угруповання та угіддя з домінуванням

різнотрав'я, мохів або лишайників; E3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; E5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання; F3 – Температні та середземноморсько-гірські чагарники; G1 – Широколистяні листопадні ліси; H3 – Континентальні кліфи, скелі та відслонення.

Різноманіття середовищ існування у межах об'єктів Смарагдової мережі наведено у таблиці 3.2.

Водні оселища на території Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» розташовані переважно у мілководді річки Південний Буг, долини річки Сниводи і Савранки.

Встановлено, що в межах лісового господарства наявні типи природних оселищ:

- C1 – Постійні евтрофні озера, ставки і водойми; C2 – Поверхневі текучі води;

- D2 – Трясовини, верхові та низинні болота; D5 – Осоки та зарості очерету, переважно без застою води;

- E1 – Сухі трав'яні угруповання; E2 – Трав'яні угруповання та угіддя з домінуванням різнотрав'я, мохів або лишайників; E3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; E5 – Узлісся та вирубки і високотравні угруповання;

- F3 – Температні та середземноморсько-гірські чагарники;

- G1 – Широколистяні листопадні ліси;

- H3 – Континентальні кліфи, скелі та відслонення.

На усіх ділянках Басаличівського, Ладжинського та Губницького лісництв, що входять до складу об'єкту Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) представлено природні оселища підтипів, що включають поверхневі текучі води та евтрофні водойми з трясовинами, болотами заростями очерету та осоки, що обумовлено територіальною близькістю річки Південний Буг і долини річки Сниводи.

Береги річок вкриті мокрими або вологими евтрофними і мезотрофними луками, прирічковими листопадними чагарниками та березовими і вербними лісами зі сфагновими мохами.

Різноманіття середовищ існування у межах об'єктів Смарагдової мережі

№ п/п	Тип середовищ існування		Тип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	С1	Постійні евтрофні озера, ставки і водойми	С1.222	Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
			С1.32	Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм
			С1.33	Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм
			С1.224	Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>
			С1.3411	Угруповання водяних жовтеців на мілководдях
			С1.3413	Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях
2	С2	Поверхневі текучі води	С2.28	Евтрофна рослинність швидких водотоків
			С2.34	Евтрофна рослинність повільно текучих річок
3	D2	Трясовини, верхові та низинні болота	D2.3	Перехідні трясовини та сплавини
4	D5	Осоки та зарості очерету без застою води	D5.2	Зарості крупних осок переважно без застою води
			D6.1	Внутрішньоконтинентальні засолені болота (марші)
5	Е1	Сухі трав'яні угруповання	E1.11	Євро-сибірські угруповання на уламках скель
			E1.2	Багаторічні трав'яні кальцифітні угруповання та степи
			E1.71	Угруповання <i>Nardus stricta</i>
			E1.9	Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах
6	E2	Трав'яні угруповання та угіддя з домінуванням різнотрав'я, мохів або лишайників	E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки
7	E3	Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання	E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
8	E5	Узлісся та вирубки і високотравні угруповання	E5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
9	F3	Температні та середземноморсько-гірські чагарники	F3.247	Понтично-сарматські листопадні чагарникові зарості
			F9.1	Прирічкові чагарники
10	G1	Широколистяні листопадні ліси	G1.11	Прирічкові вербові ліси
			G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами
			G1.7	Термофільні листопадні ліси
			G1.A1	Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах
11	H3	Континентальні кліфи, скелі та відслонення	H 3.1	Кислі силікатні континентальні кліфи

У межах лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» встановлено два типи природних оселищ, що охороняються в межах об'єкту Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333).

G1.1. Прирічкові вербові ліси.

Аналогів природного оселища серед угруповання Зеленої книги України відсутні.

Екологічна характеристика. Угруповання сформовані видами дерев, які здатні витримувати часте і тривале затоплювання поверхневими або ґрунтовими водами. Одним з основних факторів їх розвитку є значне щорічне відкладення седименту, яке відбувається внаслідок весняних повеней. Біотопи формуються на важких, багатих на поживні речовини. глибокосуглинистих мулуватоболотних або супіщаних дерново-глейових ґрунтах, переважно по берегах великих рівнинних річок, у заплавах.

Присутність рідкісних та зникаючих видів: з Червоної книги України – *Epipactis albensis*, *E. helleborine*, *Listera ovata*; з Резолюції 6 Бернської конвенції – не виявлені; з додатків II, IV Оселищної Директиви – не виявлені.

Із вищих судинних рослин домінують: *Acer negundo*, *Calystegia sepium*, *Echinocystis lobata*, *Galium aparine*, *Glechoma hederacea*, *Humulus lupulus*, *Phalaroides arundinacea*, *Populus alba*, *Populus nigra*, *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Symphytum officinale*, *Urtica dioica*.

G1.A1 Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.

У межах лісового фонду виділено природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню, або можуть бути включені до таких згідно класифікації (додаток 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції) (табл. 3.3).

У межах лісового фонду виявлено наступні типи оселищ: G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням *Alnus*, *Betula*, *Populus* чи *Salix* (рослинні угруповання *Salicetea purpureae*, *Salicion albae*) (Басаличівське, кв. 53, вид. 10; кв. 108, вид. 6, кв. 110, вид. 6) та G1.A Мезо- та евтрофні *Quercus*, *Carpinus*, *Fraxinus*, *Acer*, *Tilia*, *Ulmus* та споріднені ліси (рослинні угруповання *Carpinion*

betuli) (Гайсинське л-во кв. 70 вид. 6 кв. 71 вид. 14, Ситківецьке лісництво, кв. 52 вид. 2, 3, Ладижинське лісництво кв. 34 вид.1, 2). Заначені ділянки локалізовані поза межами планованої діяльності.

Таблиця 3.3

Природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню Резолюції 4 Бернської в умовах Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»

Код і назви типів оселищ	Код і назви підтипів оселищ	Рослинн і угруповання	Додаток I Оселищної Директиви ЄС	Пов'язані типи оселищ	Локалізація, лісництво, квартал, виділ
G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням <i>Alnus</i> , <i>Betula</i> , <i>Populus</i> чи <i>Salix</i>	G1.11 Прирічкові вербові ліси	<i>Salicetea purpurea</i> , <i>Salicion albae</i>	91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>). 92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> .	Європейські типи лісів: 12.1 Прибережні ліси.	Басаличівське, кв. 53, вид. 10; Басаличівське, кв. 108, вид. 6, Басаличівське, кв. 110, вид. 6
G1.A Мезо- та евтрофні <i>Quercus</i> , <i>Carpinus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Acer</i> , <i>Tilia</i> , <i>Ulmus</i> та споріднені ліси	G1.A1 Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних гр.	<i>Carpinio n betuli</i>	G1.A161 = 9170 Дубово-грабові ліси <i>Galio-Carpinetum</i> . G1.A1B, G1.A166, G1.A167 = 91G0 Паннонські ліси з <i>Quercus petraea</i> і <i>Carpinus betulus</i> .		Гайсинське кв. 70 вид. 6 кв.71 вид.14, Ситківецьке кв. 52 вид. 2, 3, Ладижинське кв. 34 вид. 1, 2

Угруповання Зеленої книги України

В Зеленій книзі України аналоги описаних природних оселищ представлені угрупованнями:

- 18. Угруповання буково–звичайнодубових лісів (*Fageto (sylvaticae)*–*Querceta (roboris)*);
- 19. Угруповання звичайно-дубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням плюща звичайного (*Hedera helix*);
- 20. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої осоки кореневищної (*Carex rhizina*);
- 32. Угруповання скельнодубових лісів (*Querceta petraeae*) з домінуванням у травостої перлівки одноквіткової (*Melica uniflora*);
- 37. Угруповання ялицево–скельнодубових лісів (*Abieto (albae)*–*Querceta (petraeae)*).

Частково представлені рослинні угруповання: 21. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої скополії карніолійської (*Scopolia carniolica*); 22. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої цибулі ведмежої (*Allium ursinum*); 23. Угруповання звичайнодубових лісів деренових (*Querceta (roboris) cornosa (maris)*) та польово кленово–звичайнодубових лісів деренових (*Acereto (campestris)–Querceta (roboris) cornosa (maris)*); 24. Угруповання звичайнодубових лісів кров'яносвидинових (*Querceta (roboris) swidosa (sanguineae)*) з домінуванням у травостої осоки парвської (*Carex brevicollis*); 26. Угруповання скельнодубово–звичайнодубових лісів (*Querceto (petraeae)–Querceta (roboris)*); 27. Угруповання ялицево–звичайнодубових лісів.

Характерні види вищих судинних рослин – *Aegopodium podagraria*, *Carpinus betulus*, *Carex digitata*, *C. pilosa*, *Cerasus avium*, *Stellaria holostea*, *Viola odorata*.

Структура: домінанти деревного ярусу – *Abies alba* (підко), *Acer campestre*, *Acer platanoides*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Quercus petraea*, *Quercus robur*, *Populus tremula*, *Tilia cordata*, *Ulmus glabra*.

Домінанти трав'яного ярусу – *Allium ursinum*, *Aegopodium podagraria*, *Anemone nemorosa*, *Anemone ranunculoides*, *Carex pilosa*, *Corydalis cava*, *Corydalis solida*, *Dentaria bulbifera*, *Dentaria glandulosa*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamium galeobdolon*, *Mercurialis perennis*, *Stellaria holostea*.

Екологічна характеристика. Переважно грабово-дубові і грабові, нерідко грабово-ясеневі та липові позазаплавні ліси на багатих ґрунтах. Поширені на рівнині в західній частині України в межах широколистянолісової і лісостепової зон, де здебільшого є зональними угрупованнями.

Ґрунти суглинкові, свіжі, рідше вологі або сухі, здебільшого належать до групи сірих лісових, також трапляються на дерново-підзолистих, бурих лісових ґрунтах, рендзинах, чорноземах опідзолених. Ґрунотвірними породами найчастіше є леси, інколи – елювій різних порід (фліш, вапняк, крейда, мергель), морена, флювіогляціальні відклади.

Локалізація та синтаксономічний склад угруповань Зеленої книги України представлених на території Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України в умовах Філії
«Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»

Синтаксон	Латинська назва	Синтаксономічний склад	Лісництво, квартал, виділ
Група асоціацій дубових лісів із дуба звичайного ліщинових	<i>Querceta (roboris) corylosa</i>	<i>Quercetum coryloso-oxalidosum</i> , <i>Q. coryloso-maianthemosum</i> , <i>Q. coryloso-athyriosum</i> , <i>Q. coryloso-convallariosum</i> , <i>Q. coryloso-stellariosum</i> , <i>Q. coryloso-asarosum</i> , <i>Q. coryloso-galeobdolosum</i> , <i>Q. coryloso-caricosum (pilosae)</i> , <i>Q. coryloso-asperulosum</i> , <i>Q. coryloso-aegopodiosum</i> , <i>Q. coryloso-caricosum (bre-vicollis)</i> , <i>Q. coryloso-lithospermosum</i>	
Група асоціацій грабово-дубових лісів волосисто-осокових.	<i>Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae)</i>	<i>Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae)</i> ; <i>Carpineto-Quercetum aegopodiosum</i> .	
Група асоціацій грабово-дубових лісів плющевих	<i>Carpineto (betuh) - Quercetum (roboris) hederosum (helicis)</i>	<i>Carpineto - Quercetum (roboris) hederosum (helicis)</i>	

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

За результатами аналізу матеріалів лісовпорядкування (таксаційні описи, плани лісонасаджень) та польових досліджень встановлено, що найбільш розповсюдженими рослинним угрупованням, яке віднесено до Зеленої книги України в межах лісового господарства є: група асоціацій дубових лісів із дуба звичайного ліщинових (*Querceta (roboris) corylosa*) (Басаличівське, кв. ____, вид. ____, Соболівське, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____) та група асоціацій грабово-дубових лісів волосисто-осокових (*Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae)*) (Басаличівське лісництво кв. ____, вид. ____, Ладжинське лісництво кв. ____, вид. ____, кв. ____, вид. ____); група асоціацій грабово-дубових лісів

плющевих (*Carpineto (betuh) - Quercetum (roboris) hederosum (helicis)*) (Червоногреблянське лісництво, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____).

Група асоціацій дубових лісів із дуба звичайного ліщинових (*Querceta (roboris) corylosa*) представлені типовими ділянками старовікових лісів із переважанням у травостой неморальних широкоареальних (*Carex pilosa, Aegopodium podagraria, Convallaria majalis, Stellaria holostea, Asarum europaeum, Dryopteris filix-mas*), звичайних бореальних (*Oxalis acetosella, Maianthemum bifolium*), а також тих, які знаходяться на південній межі ареалу, рідкісних субсередземноморських (*Carex brevicollis, Lithospermum purpureo-caeruleum*) видів. Синтаксономічний склад: *Quercetum coryloso-oxalidosum, Q. coryloso-maianthemosum, Q. coryloso-athyriosum, Q. coryloso-convallariosum, Q. coryloso-stellariosum, Q. coryloso-asarosum, Q. coryloso-galeobdolosum, Q. coryloso-caricosum (pilosae), Q. coryloso-asperulosum, Q. coryloso-aegopodiosum, Q. coryloso-caricosum (brevicollis), Q. coryloso-lithospermum*.

Група асоціацій грабово-дубових лісів волосисто-осокових представлена переважно старовіковими дубовими деревостанами. Деревостани переважно двоярусні. Перший ярус утворює *Quercus robur* за участю *Fraxinus excelsior, Acer pseudoplatanus, Ulmus glabra*. Другий ярус як правило формує *Carpinus betulus* за участю *Tilia cordata, Acer platanoides, Acer campestre*. Загальна зімкнутість крон деревостану становить 0,9-1,0. Середня висота насаджень у віці 70-110 років становить 22-26 м. Підлісок окремого ярусу не формує. Він представлений окремими екземплярами *Euonymus verrucosa, E. europaea, Corylus avellana, Swida sanguinea, Daphne mezereum*. Травостій переважно рідкий (20-30%). Переважає *Carex pilosa, Aegopodium podagraria*. Зустрічаються також *Stellaria holostea, Asarum europaeum, Galeobdolon luteum, Viola reichenbachiana, Asperula odorata, Convallaria majalis, Geum urabnum, Pulmonaria obscura, Scrophularia nodosa, Campanula raunculoides, Polygonatum multiflorum, Ranunculus cassubis*. Синтаксономічний склад: *Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae); Carpineto-Quercetum aegopodiosum*.

Група асоціацій грабово-дубових лісів плющевих (*Carpineto (betuh) Quercetum (roboris) hederosum (helicis)*) представлена переважно старовіковими дубово-грабовими деревостанами. Другий ярус як правило формує *Carpinus betulus* за участю *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Acer campestre*. Загальна зімкнутість крон деревостану становить 0,9-1,0. Середня висота насаджень у віці 70-110 років становить 22-26 м. Підлісок окремого ярусу не формує. Він представлений окремими екземплярами *Euonymus verrucosa*, *E. europaea*, *Corylus avellana*, *Swida sanguinea*, *Daphne mezereum*. Травостій переважно рідкий (20-30%). Переважає *Carex pilosa*, *Aegopodium podagraria*. Зустрічаються також *Stellaria holostea*, *Asarum europaeum*, *Galeobdolon luteum*, *Viola reichenbachiana*, *Asperula odorata*, *Convallaria majalis*, *Geum urabnum*, *Pulmonaria obscura*, *Scrophularia nodosa*, *Campanula raunculoides*, *Polygonatum multiflorum*, *Ranunculus cassubis* із значною участю плюща звичайного - *Hedera helix L.*

Планова діяльність не буде проводитись у насадженнях, що за характерними особливостями підлягають збереженню або можуть бути включені до таких згідно класифікації (додаток 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції), на ділянках, які ідентифіковані як важливі типи середовища існування.

Таким чином, встановлено, що на території Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» наявні два типи природних оселищ (біотопів), що охороняються в межах Резолюції 4 Бернської конвенції, а саме: G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням *Alnus*, *Betula*, *Populus* чи *Salix* (рослинні угруповання *Salicetea purpureae*, *Salicion albae*) (Басаличівське, кв. 53, вид. 10; Басаличівське, кв. 108, вид. 6, Басаличівське, кв. 110, вид. 6) та G1.A Мезо- та евтрофні *Quercus*, *Carpinus*, *Fraxinus*, *Acer*, *Tilia*, *Ulmus* та споріднені ліси (рослинні угруповання *Carpinion betuli*) (Гайсинське л-во кв. 70 вид. 6 кв. 71 вид. 14, Ситківцецьке лісництво, кв. 52 вид. 2 і 3, Ладизжинське лісництво кв. 34 вид. 1 і 2). Ззначені ділянки локалізовані поза межами територій планованої діяльності.

Із рослинних угруповань, які віднесено до Зеленої книги України, в межах лісового господарства найрозповсюдженішими, є: група асоціацій дубових лісів із дуба звичайного ліщинових (*Querceta (roboris) corylosa*) (Басаличівське, кв. ____, вид. ____, Соболівське, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____) та група асоціацій грабово-дубових лісів волосисто-осокових (*Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae)*) (Басаличівське лісництво кв. ____, вид. ____, Ладижинське лісництво кв. ____, вид. ____, кв. ____, вид. ____); група асоціацій грабово-дубових лісів плющевих (*Carpineto (betuh) - Quercetum (roboris) hederosum (helicis)*) (Червоногреблянське лісництво, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____).. Зазначені групи асоціацій локалізовані поза межами ділянок планованої діяльності.

На ділянках планованої діяльності, що розроблялися у 2024 р., не було виявлено природних оселищ під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції та рослинних угруповань Зеленої книги України.

Флора під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції

В межах об'єкту Смарагдової мережі в об'єкті Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) Резолюцією 6 Бернської конвенції охороняються 2 види рослин: півники угорські (*Iris hungarica*) і чотирилистка водяна, або марсилія чотирилиста (*Marsilea quadrifolia*); в Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089) – 5 видів: дев'ятисил татарниколистий, або відкасник татарниколистий (*Carlina onopordifolia*), синяк плямистий (*Echium maculatum*), півники угорські (*Iris hungarica*), сон широколистий (*Pulsatilla patens*) і сон великий (*Pulsatilla grandis*) та в Berladynskyi (UA0000230) – 1 вид: серпій різнолистий (*Klasea lycopifolia*) (табл. 3.5).

Із рослин, що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції визначено 4 види: сон розкритий (*Pulsatilla patens*), чотирилистка водяна (*Marsilea quadrifolia*), сон широколистий або розкритий (*Pulsatilla patens*) та дев'ятисил татарниколистий (*Carlina onopordifolia*), занесено до Червоної книги України.

Під час післяпроектного моніторингу у 2024 р. видів рослин під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції не виявлено на ділянках рубок головного користування і в радіусі 100 м.

Таблиця 3.5

Рослини що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції в межах
Смарагдових об'єктів

Вид		ЧКУ	Регіональний червоний список	Бернська конвенція	СІТЕС, додаток	Європ. червоний список,
Українська назва	Латинська назва					
Півники угорські	<i>Iris hungarica</i>		+	+		
Сон великий	<i>Pulsatilla grandis</i>	+	+	+		+
Сон розкритий	<i>Pulsatilla patens</i>	+	+	+		+
Дев'ятисил татарниколистий	<i>Carlina onopordifolia</i>	+	+	+		+
Синяк плямистий	<i>Echium maculatum</i>		+	+		
Серпій різнолистий	<i>Klasea lycopifolia</i>		+	+		
Чотирилистка водяна	<i>Marsilea quadrifolia</i>	+	+	+		+
Всього		4	7	7	-	4

*Рослини під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції реєструють в об'єктах Смарагдової мережі: 2 види – в Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333); 1 – в Berladynskiyi (UA0000230); 5 - в об'єкті Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089). Із семи видів охоронюваних в смарагдових об'єктах – 4 занесено до Червоної книги України: сон розкритий (*Pulsatilla patens*), сон широколистий (*Pulsatilla patens*), чотирилистка водяна (*Marsilea quadrifolia*) та дев'ятисил татарниколистий (*Carlina onopordifolia*).*

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів планована діяльність не буде. Рідкісні види і угруповання у сусідніх виділах знаходяться на відстані понад 100 м.

У випадку виявлення цінних для збереження біологічного різноманіття видів флори і фауни під час майбутніх моніторингових досліджень на території планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», вони будуть описані у звітах післяпроектного

моніторингу та виключені із рубок головного користування й інших видів рубок згідно чинного законодавства.

Фауна під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції

Загалом, сім видів ссавців під охороною резолюції 6 Бернської конвенції реєструють в межах об'єктів Смарагдової мережі, що перехрещуються із ділянками лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України».

Ссавців під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції реєструють в об'єкті Savranka river valley (UA0000560) – 1 вид ссавців: вовк (*Canis lupus*); Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) – 2: видра річкова (*Lutra lutra*) і бізон європейський або зубр (*Bison bonasus*); Berladynskiy (UA0000230) – 5: видра річкова (європейська, звичайна) (*Lutra lutra*), бобер річковий (*Castor fiber*), норка європейська (*Mustela lutreola*), нічниця велика (*Myotis myotis*), широкоух звичайний (*Barbastella barbastellus*); Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089) – 4: бобер річковий (*Castor fiber*), видра річкова (*Lutra lutra*), нічниця велика (*Myotis myotis*), широкоух звичайний (*Barbastella barbastellus*) (рис. 3.6).

Таблиця 3.6

Ссавці, що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції в межах об'єктів Смарагдової мережі

Вид		Червона книга України, категорія	Регіональний червоний список	Бернська конвенція,	МСОП
Українська назва	Латинська назва				
Широкоух звичайний	<i>Barbastella barbastellus</i>	+	+	+	+
Нічниця велика	<i>Myotis myotis</i>	+	+	+	+
Норка європейська	<i>Mustela lutreola</i>	+	+	+	+
Бобер річковий	<i>Castor fiber</i>			+	
Видра річкова	<i>Lutra lutra</i>	+	+	+	+
Вовк	<i>Canis lupus</i>	+	+	+	+
Бізон європейський	<i>Bison bonasus</i>	+	+	+	+
Всього		6	6	7	6

Із перелічених видів 6 занесено до Червоної книги України: видра річкова (*Lutra lutra*), норка європейська (*Mustela lutreola*), нічниця велика (*Myotis myotis*), широковух звичайний (*Barbastella barbastellus*), бізон європейський (*Bison bonasus*) і вовк (*Canis lupus*).

Долина річки Снивода має важливе значення як екокоридор птахів. На території зареєстровані такі види птахів: ластівка міська (*Delichon urbicum*), плиска жовта (*Motacilla flava*), плиска біла (*Motacilla alba*), костогриз (*Coccothraustes coccothraustes*), зеленяк (*Carduelis chloris*), вівсянка звичайна (*Emberiza citrinella*), щурка європейська (*Merops apiaster*), соловейко східний (*Luscinia luscinia*), вівчарик середньоазіатський (*Sylvia collybita*), велика синиця (*Parus major*), ластівка сільська (*Hirundo rustica*), вивільга (*Oriolus oriolus*) та безхребетні: вуховертка звичайна (*Forficula auricularia*), красуня діва (*Calopteryx virgo*).

В об'єкті Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) виявлені види з Червоної книги України: лебідь-шипун (*Cygnus olor*), лиска (*Fulica atra*), чапля сіра (*Ardea cinerea*), бистрянкa звичайна (*Alburnoides bipunctatus*) (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Перелік видів птахів, що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	Берн	МСОП	Реґіон	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Бугай водяний (<i>Botaurus stellaris</i>)		+	+	+	очеретяні зарості
2.	Бугайчик звичайний (<i>Ixobrychus minutus</i>)		+	+	+	очеретяні зарості
3.	Дрімлюга (<i>Caprimulgus europaeus</i>)		+			ліси, луки, болота
4.	Чепура велика (<i>Egretta alba</i>)		+	+		водойми
5.	Дятел середній (<i>Dendrocopos medius</i>)		+			ліси
6.	Дятел сирійський (<i>Dendrocopos syriacus</i>)	+	+	+	+	ліси
7.	Деркач (<i>Crex crex</i>)		+	+		луки, поля
8.	Синьошийка (<i>Luscinia svecica</i>)		+	+		вільхові ліси
9.	Жовна сива (<i>Picus canus</i>)	+	+		+	ліси
10.	Жовна чорна (<i>Dryocopus martius</i>)		+	+		ліси
11.	Журавель сирій (<i>Grus grus</i>)	+	+		+	болота
12.	Змієд блакитноногий (<i>Circaetus gallicus</i>)	+	+		+	старі ліси
13.	Лунь очеретяний (<i>Circus aeruginosus</i>)	+	+	+	+	болота
14.	Лунь польовий (<i>Circus cyaneus</i>)		+			болота

15.	Лунь лучний (<i>Circus pygargus</i>)	+	+	+	+	луки
16.	Мухоловка білошия (<i>Ficedula albicollis</i>)		+		+	ліси
17.	Малая мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)		+	+	+	ліси
18.	Рибалочка блакитний (<i>Alcedo atthis</i>)	+	+	+	+	берегові урвища
19.	Сорокопуд терновий (<i>Lanius collurio</i>)		+	+	+	чагарники
20.	Сорокопуд чорнолобий (<i>Lanius minor</i>)		+	+		луки, поля
Продовження таблиці 3.8						
1	2	3	4	5	6	7
21.	Чапля руда (<i>Ardea purpurea</i>)		+	+		водойми
22.	Кібчик червононогий (<i>Falco vespertinus</i>)		+	+		стеги
23.	Квак звичайний (<i>Nycticorax nycticorax</i>)		+	+		водойми на узліссі
24.	Підорлик малий (<i>Clanga pomarina</i>)	+	+	+	+	мішаний ліс
25.	Крячок білощокий (<i>Chlidonias hybrida</i>)		+	+		долини річок
26.	Крячок білокрилий (<i>Chlidonias leucopterus</i>)		+	+		долини річок
27.	Крячок річковий (<i>Sterna hirundo</i>)		+	+		долини річок
28.	Крячок чорний (<i>Chlidonias niger</i>)		+	+		заболочені водойми
29.	Лелека білий (<i>Ciconia ciconia</i>)		+	+		поля, луки
30.	Лелека чорний (<i>Ciconia nigra</i>)	+	+	+	+	старі ліси
31.	Лебідь-кликун (<i>Cygnus cygnus</i>)		+	+		долини водойм
32.	Орлан-білохвіст (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	+	+	+	+	ліси
33.	Орел-карлик (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	+	+	+	+	ліси
34.	Шуліка чорний (<i>Milvus migrans</i>)	+	+	+	+	ліси
35.	Скопа (<i>Pandion haliaetus</i>)	+	+	+	+	долини річок
36.	Осоїд євразійський (<i>Pernis apivorus</i>)		+	+		заплави річок
37.	Кропив'янка рябогруда (<i>Curruca nisoria</i>)		+	+		мілколісся
38.	Чернь білоока (<i>Aythya nyroca</i>)	+	+	+	+	мілководдя
39.	Гагара чорношия (<i>Gavia arctica</i>)		+	+		річки
40.	Крех малий (<i>Mergellus albellus</i>)		+	+		річки
41.	Вівчарик середньоазіатський (<i>Sylvia collybita</i>)		+	+		луки
42.	Вівсянка садова (<i>Emberiza hortulana</i>)		+	+		луки, сади
43.	Брижач, турухтан (<i>Philomachus pugnax</i>)		+	+		луки
Всього		14	43	36	19	

У переліку видів амфібій, що потребують охорони вид – кумка червоночерева (*Bombina bombina*) зустрічається в об'єктах Смарагдової мережі об'єкти Savranka river valley (UA0000560) і Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) (табл. 3.8). В об'єкті Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089) охороняється лише тритон гребінчастий (*Triturus cristatus*) (табл. 3.8).

На території Долини річки Снивода в об'єкті Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) реєструють вид – жаба прудка (*Rana dalmatina*).

В межах території лісництв за прокладеними польовими маршрутами місцеіснування виду не виявлено.

Таблиця 3.8

Перелік видів амфібій (земноводних), що підлягають охороні в об'єктах
Смарагдової мережі

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	Берн	МСОП	Регіон	
1.	Джерлянка червоночерева (кумка)		+	+		Болота, водойми
2.	Тритон гребінчастий		+	+		Болота, водойми
Всього			2	2		

Загрозою для існування видів є порушення гідрологічного режиму.

Планована діяльність для охоронюваних видів амфібій не становить.

До переліку видів плазунів, що потребують охорони в досліджуваних об'єктах Смарагдової мережі занесено лише один – черепаху болотяну (*Emys orbicularis*), яка охороняється Резолюцією 6 Бернської конвенції в смарагдових об'єктах: Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) та Savranka river valley (UA0000560) (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Перелік видів плазунів, що підлягають охороні в об'єктах
Смарагдової мережі та їх охоронні категорії

№	Назва (укр.)	Назва (лат.)	ЧКУ	МСОП	ЄЧС	Берн	Бонн	CITES
1	Черепаха болотяна	<i>Emys orbicularis</i>	-	NT	NT	2	-	-

Черепаха болотяна дифузно поширена на ділянках з повільною течією уздовж систем середніх річок та лісових водойм. Життєдіяльність виду упродовж річного циклу пов'язана з водоймами (ділянки з слабопроточною або зі стоячою водою) і навколоводними біотопами.

У репродуктивний період *Emys orbicularis* потребують наявності доступних відкритих або напіввідкритих ділянок берега з піщаними пляжами, де ці плазуни роблять кладку яєць. В цей час самі тварини та їх кладки є дуже вразливими. На порушених ділянках їх хижаками можуть виступати синантропні (ворона сіра) або інтродуковані (собака єнотоподібний) види тварин, а також різні аспекти діяльності людини (різкі зміни рівня води, забруднення водойм, браконьєрство). Екологічні особливості та біотопічний розподіл черепахи болотяної робить її малочутливими видом до наслідків лісгосподарської діяльності, якщо це не призводить до зміни гідрологічного режиму. Чисельність виду залежить від наявності водойм, що не пересихають та рівня переслідування з боку хижаків та людини.

Перелік видів риб, що підлягають охороні в Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) налічує один вид гірчак європейський, або звичайний, пукас (*Rhodeus amarus*); в Berladynskyi (UA0000230) - гірчак європейський (*Rhodeus amarus*) і щипавка звичайна (*Cobitis taenia*); три види в Savranka river valley (UA0000560): гірчак європейський (*Rhodeus amarus*), щипавка звичайна (*Cobitis taenia*) та в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis*) (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Перелік видів риб, що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	Берн	МСОП	Регіон	
1.	Гірчак європейський		+	+	+	річки
2.	Щипавка звичайна		+	+	+	річки
3.	В'юн звичайний		+	+	+	річки
Всього		-	3	3	3	

Планована діяльність не становить загрози для існування іхтіофауни регіону.

Ентомофауна під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції в об'єктах Смарагдової мережі представлена двома видами в об'єкті Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) – жук-олень (*Lucanus cervus*) і

дукачик непарний, червінець непарний (*Lycaena dispar*); Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089) – дев'ять видів: больбелязм однорогоий (*Bolbelasmus unicornis*), ведмедиця Гера (*Callimorpha quadripunctaria*), червиця трипс (*Catopta thrips*), рябець великий (*Euphydryas maturna*), білюшок Морзе (*Leptidea morsei*), білоноска болотна (*Leucorrhinia pectoralis*), жук-олень (*Lucanus cervus*), дукачик непарний (*Lycaena dispar*) та офіогомфус Цецилія, або офіогомфус рогатий (*Ophiogomphus cecilia*) (табл. 3.11).

Перелік видів безхребетних, що занесені до Червоної книги України включає три види: жук-олень (*Lucanus cervus*), офіогомфус Цецилія (*Ophiogomphus cecilia*) та больбелязм однорогоий (*Bolbelasmus unicornis*).

Таблиця 3.11

Перелік видів безхребетних тварин, що підлягають охороні в об'єктах
Смарагдової мережі та їх охоронні категорії

№	Назва (укр.)	Назва (лат.)	ЧКУ	МСОП	ЄЧС	Берн
1.	Ведмедиця Гера	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>				+
2.	Дукачик непарний	<i>Lycaena dispar</i>		+	+	+
3.	Жук-олень	<i>Lucanus cervus</i>	+	+	+	+
4.	Червиця трипс	<i>Catopta thrips</i>				+
5.	Больбелязм однорогоий	<i>Bolbelasmus unicornis</i>	+		+	+
6.	Рябець великий	<i>Euphydryas maturna</i>		+	+	+
7.	Білюшок Морзе	<i>Leptidea morsei</i>				+
8.	Білоноска болотна	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>		+		+
9.	Офіогомфус Цецилія	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	+	+	+	+
Всього			2	3	3	5

На території Долини річки Снивода в об'єкті Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) виявлені види з Червоної книги України: махаон (*Papilio machaon*), ксилокопа фіолетова (*Xylocopa violacea*), дозорець-імператор (*Anax imperator*).

Види жук-олень (*Lucanus cervus*) і больбелязм однорогоий (*Bolbelasmus unicornis*) є виключно лісовими видами, личинки яких розвиваються у деревині.

Жук-олень у своєму розвитку пов'язаний, насамперед, із дубовими насадженнями. Старовікові дубові насадження, або старовікові насадження за участі дуба є його типовими біотопами. Як частково сапроксильні види і жук-олень і вусач великий дубовий західний потребують наявності крупномірної

мертвої деревини листяних видів. Відповідно рубки головного користування та санітарні рубки можуть призвести до зменшення чисельності популяцій зазначених видів.

Загрози для видів безхребетних лісових екосистем пов'язано з низькою екологічною пластичністю, обмеженими за площею видоспецифічними біотопами та присутністю розріджених степових ділянок. Основними умовами збереження псамофільних і степових видів безхребетних є запобігання механічного порушення ґрунтів на відповідних ділянках, за виключенням мінералізованих смуг.

Види фауни, особливо орнітофауни, спорадично траплялися під час переміщення на всій території лісового господарства.

Ділянки, де ідентифіковано жука-оленя (*Lucanus cervus*) знаходяться у Басаличівському лісництві, кв. ____, вид. кв. ____, вид. ____, кв. ____, вид. ____, а також, спорадично, в період льоту вид можна зустріти на всій території об'єктів Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333) і Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089).

Серед європейських країн в Україні найбагатша фауна цих жуків.

Жука-оленя відносять до «фонових» таксонів типово лісових мешканців. Поширені в зонах листяних та змішаних лісів і в Лісостепу. Вид належить до мезотермофільних і теплолюбних, уникає сильно затінених або зволжених ділянок. Жуки мешкають під пологом лісу та на відкритих ділянках, трофічно пов'язані з різними типами листяних і хвойних порід, трав'янистими рослинами, відмираючою або мертвою деревиною, підземними грибами (живлення або розвиток). В стадії імаго жуки є фітофагами, живляться рідкою їжею (соком, що витікає з дерев), личинки живляться деревиною різних порід дерев різного ступеню розкладання і належать до типових сапрофагів (ксілобіонтів) (Васько Б.М., 2019).

В об'єктах Смарагдової мережі, до яких включено лісовий фонд Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції знаходяться види тварин, а саме: в об'єкті Смарагдової мережі Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region

(UA0000333) - 13 видів, з яких: 6 видів птахів, 2 – ссавців, 1 – амфібії, 1 – рептилії, 1 – риби, 2 – безхребетний; в *Savranka river valley* (UA0000560) - 11 видів, в тому числі: 5 видів птахів, 1 – ссавців, 1 – амфібій, 1- рептилій, 3 – риби; в *Berladynskyi* (UA0000230) - 36 видів, в тому числі: 29 видів птахів, 5 – ссавців, 2 – риби; в об'єкті *Karmeliukove Podillia National Nature Park* (UA0000089) – 40 видів, в тому числі: 26 видів птахів, 4 – ссавців, 1 – амфібій, 9 – безхребетних;

Із представників фауни найбільш чисельною є орнітофауна. До Червоної книги України занесено 14 видів птахів, 6 – ссавців та 3 – безхребетних.

За результатами польових досліджень у межах лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» серед фауни ідентифіковано вид жука-олень (*Lucanus cervus*), що охороняється в Смарагдових об'єктах.

Місце гніздування хижих птахів, зокрема, лелеки чорного, токовища глухарів та тетеруків в межах підприємства не виявлено.

На моніторингових ділянках, визначених для розробки не було виявлено рідкісних і зникаючих видів флори та фауни, що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції.

Планована діяльність буде здійснюватися поза межами ділянок локалізації рідкісних та зникаючих видів фауни, їх місць скупчення, репродуктивного і трофічного ареалу, місць зимування.

У випадку виявлення цінних для збереження біологічного різноманіття представників фауни під час майбутніх моніторингових досліджень на території планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу, а ділянки їх локалізації виключені із рубок головного користування й інших видів рубок згідно з вимогами чинного законодавства.

3.2. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності

Детальна інформація про реєстрацію видів рослин та тварин виявлених на обстежених ділянках надається у звіті з конфіденційною інформацією.

3.3. Приналежність лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів та інформація щодо лісовідновлення

Відповідно до статті 70 Лісового кодексу України, пункту 1.3 Правил № 364 до рубок головного користування не включено дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття (кажанів, птахів-дуплогніздовиків, хижих птахів, чорного лелеки, рідкісних видів комах тощо), дуплясті і найстаріші дерева, насінники і плюсові дерева. На ділянках суцільних зрубів кількість таких дерев становить не менше 10 на 1 га. Переважно, це дерева дуба звичайного, ясена звичайного, а також супутніх порід.

В межах лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» відсутні ліси природного походження віком старше 120 років, праліси, квазіпраліси та природні ліси.

Під час майбутніх моніторингових досліджень території планованої діяльності в лісовому фонді Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», якщо будуть виявлені цінні для збереження біологічного різноманіття види, вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу та виключені із рубок головного користування та інших видів рубок згідно чинного законодавства.

Під час моніторингових досліджень у 2024 р. на території лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» не було виявлено природних лісів, пралісів та квазіпралісів, які потенційно відповідають критеріям належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів або природних лісів відповідно до Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів наведеної у наказі № 161 від 18.05.2018 р.

4. Моніторингові дослідження на ділянках планованої діяльності

Згідно затвердженої відомості чергової лісосіки рубок головного користування на 2024 рік, рубки головного користування проводились на 63 ділянках загальною площею 210,6 га на території 10-и лісництв Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України».

Планується заготовити деревини 71768 м³, з них ліквідної 61160 м³. Переважна більшість ділянок відноситься до дубової госпсекції (65 %) (табл. 4.1. та Додаток А).

Фактичні рубки головного користування у Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» проводили в 2024 року відповідно до виписаних електронних лісорубних квитків <https://ps-lk.ukrforest.com/forest-tickets/index>. Загальна площа, де проводили плановану діяльність у 2024 р. склала 210,6 га згідно відомості чергової лісосіки. На ділянках, де завершено проведення рубок, складено Акти огляду місць використання лісових ресурсів (Додаток Б).

Таблиця 4.1

Фактичні показники планованої діяльності на території
Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»
станом на 13.11.2024р.

Лісогосподарська діяльність	Площа, га	Заготовлено деревини, м ³			
		Всього	Ліквідна	Ділова	Дрова
Рубки головного користування	182	61869	54887	23452	31435

Моніторингові ділянки обиралися на різних стадіях розробки: до початку провадження планованої діяльності, під час та після. Було обрано 10 моніторингових ділянок.

Площа кожної з ділянок, які відведені в рубку головного користування не перевищує 3 га для рекреаційних лісів та 5 га для експлуатаційних лісів.

Основним періодом ідентифікації місцезростань рідкісних рослин був період активної вегетації та активної життєдіяльності видів безхребетних тварин. Саме в цей період види ідентифікувалися експертом, проводиться камеральний

аналіз лісотаксаційних матеріалів із наступним рекогносцирувальним польовим обстеженням та із виконанням повторних уточнюючих обстежень протягом вегетаційного періоду.

Ділянки моніторингу Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» та їх характеристика представлені в описі.

Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів здійснюється на кварталах, що відпрацювали, здійснювалися бригадою лісового господарства з відведення і таксації лісосік та повторно – при обстеженні території провадження планової діяльності.

За результатами огляду місць заготівлі деревини та інших продуктів лісу на місцях планової діяльності у Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» складено Акти огляду місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів. Копії Актів наведено в Додатку Б.

Під час рубок дерева, які потребували збереження, знаходилися за межами ділянки. Спосіб очищення – укладання порубкових решток на трелювальні волоки в улоговинах і ущільнення їх під час трелювання деревини.

За результатами проведення рубок головного користування можуть відбудуватися зміни типів оселищ (біотопів), які будуть визначені після завершення лісгосподарських робіт та розвитку живого надґрунтового покриву. Очікується, що внаслідок проведення рубок зміна типів оселищ (біотопів) не відбудеться.

Обстеження території провадження планової діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів проводили з метою виявлення повноти і правильності розробки лісосік, заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, а також виявлення залишених недорубів, невивезеної деревини і другорядних лісових матеріалів здійснено за участі інженерно-технічних працівників підприємства.

Проведено дослідження на 10-ти ділянках моніторингу, з них на 5-ти рубки завершено.

Ділянки відведено правильно з проведенням необхідних польових робіт та оформленням відповідної технічної документації. Розроблення даних ділянок проводилось упродовж 2024 року. Контроль за правильністю розробки наведено у щорічному і наступних звітах.

Ознак порушень на місцях заготівлі деревини, правильності розробки лісосік, здійснення побічних лісових користувань не виявлено. На кожному лісосіку до початку її розробки складається карта технологічного процесу розроблення лісосіки (технологічна карта), яка з урахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт.

У технологічних картах розроблення лісосік, зокрема, містяться:

- перелік підготовчих робіт;
- схема розробки лісосіки з нанесеними на неї виробничими об'єктами, устаткуванням, волоками тощо;
- способи проведення лісозаготівельних операцій (звалювання дерев, обрубання сучків, трелювання, спуск, кряжування, сортування, штабелювання, навантаження деревини, очищення місць рубок);
- черговість розробки пасік;
- заходи щодо охорони праці;
- природоохоронні вимоги (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту, залишення цінних дерев тощо).

5. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України»

Проведення моніторингу стану ґрунтового покриву філії «Гайсинське лісове господарство» ДП «Ліси України» на ділянках головного користування після проведення робіт планованої діяльності показало, що розбіжностей між прогнозованим та фактичним впливом господарської діяльності на ґрунтовий покрив не виявлено. Мають місце незначні пошкодження лісової підстилки, техногенні продавлення ґрунту в результаті проходів важкої колісної техніки під час лісорубних робіт. Визначені пошарові показники твердості ґрунту показали, що мають місце деформації та ущільнення верхнього шару ґрунту на деяких ділянках, тому необхідно проведення агрохімічних робіт з підготовки ґрунту для подальшого лісокористування.

Безстічність ділянок завдяки рівному рельєфу, задовільна висока поглинаюча здатність сірих лісових ґрунтів, наявність шару лісової підстилки на обстеженій території, зводять до мінімуму можливість проявів водної або вітрової ерозії.

Для філії «Гайсинське лісове господарство» ДП «Ліси України» репрезентативними були визначені такі ділянки:

Соболівське лісництво – квартал 22 (виділ 1),

Губницьке лісництво – квартал 14 (виділ 4),

Ладжинське лісництво – квартал 33 (виділ 4.1), квартал 15 (виділ 2.1),

Басаличівське лісництво – квартал 17 (виділ 17.1),

Ситківецьке лісництво – квартал 53 (виділ 23),

Гайсинське лісництво – квартал 50 (виділ 5.2),

Бершадське лісництво – квартал 58 (виділ 6),

Ободівське лісництво – квартал 32 (виділ 3.1),

Цибулівське лісництво – квартал 64 (виділ 2.1),

Сумівське лісництво – квартал 62 (виділ 7).

Отже, ведення лісгосподарської діяльності з дотриманням встановлених законодавством України вимог, що ґрунтуються на багаторічному досвіді лісоводів практиків та сучасних наукових розробках у галузі лісівництва (Правила рубок головного користування, затверджені наказом Держкомітету лісового господарства України 23.12.2009 №364, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 р. за №85/17380, Санітарні правила в лісах України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27.07. 1995 р. №555), не наносить жодної шкоди ґрунтовому покриву лісових масивів, не спричиняє розвиток деградаційних процесів взагалі, та процесів ерозії ґрунтів зокрема.

Висновки

1. Дослідження виконувалося відповідно до положень Висновку з оцінки впливу на довкілля від 18.08.2023 року № 21/01-202332910525/1 і плану післяпроектного моніторингу планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування на території лісового фонду філії "Гайсинське лісове господарство" Державного спеціалізованого господарського підприємства "Ліси України"» (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202332910525).

Досліджено вплив планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі; уточнено квартално-видільного переліку ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України на місці провадження планованої діяльності; ідентифікацію належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів».

2. Лісові масиви Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» межують, або частково включені до меж об'єктів Смарагдової мережі: Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region (UA0000333), Berladynskyi (UA0000230)), Karmeliukove Podillia National Nature Park (UA0000089)) та об'єкту із «тіньового» списку Смарагдової мережі Savranka river valley (UA0000560).

3. Серед природних оселищ, представлених на території лісового фонду Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» виявлено типи під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції: G1.1 Прирічкові та галерейні ліси із домінуванням *Alnus*, *Betula*, *Populus* чи *Salix* (рослинні угруповання *Salicetea purpureae*, *Salicion albae*) (Басаличівське, кв. 53, вид. 10; кв. 108, вид. 6, кв. 110, вид. 6) та G1.A Мезо- та евтрофні *Quercus*, *Carpinus*, *Fraxinus*, *Acer*, *Tilia*, *Ulmus* і споріднені ліси (рослинні угруповання *Carpinion betuli*) (Гайсинське л-во кв. 70

вид. 6 кв. 71 вид. 14, Ситківецьке лісництво, кв. 52 вид. 2, 3, Ладижинське лісництво кв. 34 вид.1, 2).

Широко представленими рослинними угрупованнями Зеленої книги України визначено: групу асоціацій дубових лісів із дуба звичайного ліщинових (*Querceta (roboris) corylosa*) (Басаличівське, кв. ____, вид. ____, Соболівське, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____) та група асоціацій грабово-дубових лісів волосисто-осокових (*Carpineto-Quercetum caricosum (pilosae)*) (Басаличівське лісництво кв. ____, вид. ____, Ладижинське лісництво кв. ____, вид. ____, кв. ____, вид. ____); група асоціацій грабово-дубових лісів плющевих (*Carpineto (betuh) - Quercetum (roboris) hederosum (helicis)*) (Червоногреблянське лісництво, кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____; кв. ____, вид. ____); кв. ____, вид. ____); кв. ____, вид. ____).

Зазначені групи рослинних асоціацій і природних оселищ локалізовані поза межами ділянок планованої діяльності, які розроблялися у 2024 р., що не передбачає на них негативного впливу. Дослідження суміжних ділянок, які примикають до планованої діяльності проведено по контуру відводів деревостанів головного користування на відстані 100 метрів.

За матеріалами дослідження складено квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни занесених до Червоної книги України.

На ділянках, де здійснювали рубки головного користування і у сусідніх виділах на відстані 100 м не реєстрували видів флори і фауни, що занесені до додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції 6 (1998) даної Конвенції і природних оселищ із Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинних угруповань Зеленої книги України.

У випадку виявлення охоронюваних представників флори і фауни і природних оселищ під час майбутніх моніторингових досліджень на території планованої діяльності Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України», вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу, а ділянки їх локалізації виключені із рубок головного користування й інших видів рубок згідно з вимогами чинного законодавства.

6. За результатами аналізу, відповідно до показників ідентифікованих ділянок до критеріїв Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів наведеної у наказі № 161 від 18.05.2018 року та згідно матеріалів лісовпорядкування у Філії «Гайсинське лісове господарство» «ДП «Ліси України» лісових ділянок, які би відповідали визначеним критеріям належності до пралісів, квазіпралісів та природних лісів не відібрано.

7. Впродовж проведення моніторингових робіт, які здійснювались експертом у період проведення планової діяльності підприємством було охоплено ділянки, де рубки головно користування завершено та ділянки, де відбувається провадження планованої діяльності. Серед визначених 10 моніторингових ділянок.

Ділянки відведено правильно, з проведенням необхідних польових робіт і оформленням відповідної технічної документації. Розроблення даних ділянок проводилося упродовж 2024 року, акти огляду сформовано частково та буде сформовано після завершення рубок головного користування. Контроль за правильністю розробки частково проведено та буде повторно проведено у вегетаційний період наступного звітного періоду і відображено у наступних звітах післяпроектного моніторингу. Всі передбачені ділянки чергової лісосіки розташовані поза межами природно-заповідних об'єктів, під час дослідження на них не виявлено раритетних видів та угруповань, рідкісні види і угруповання у сусідніх виділах знаходяться на відстані більше 100 м.

Ознак порушень на місцях заготівлі деревини, правильності розробки лісосік, здійснення побічних лісових користувань не виявлено.

Література

1. Андрієнко Т.Л. Рідкісні центральноевропейські види у флорі Волинської частини Західного Полісся / Т.Л. Андрієнко, О.І Прядко // Український ботанічний журнал. – 2006. – 63, № 5. – С. 661-670.
2. Андрієнко Т.Л. ліс мир Украинского Полесья в аспекте его охрани. / Т.Л. Андриенко, Ю.Р. Шеляг-Сосонко Киев: Наук думка, 1983. – 216 с.
3. Василюк О. Виявлення територій, придатних для оголошення об'єктами природно-заповідного фонду / Олексій Василюк, Анастасія Драпалюк, Григорій Парчук, Дарія Ширяєва. За заг. редакцією Олени Кравченко – Львів, 2015, 80 с.
4. Вінніченко Т.С. Рослини України під охороною Бернської конвенції / Вінніченко Т.С. – Хімджест, 2006. – 176 с.
5. Закон України "Про тваринний світ" від 13.12.2001 р. №2894-III // Верховна Рада України, 2002. – № 14. – ст. 97.
6. Закон України "Про рослинний світ" від 09.04.1999 р. №591-XIV // Верховна Рада України, 1999. – № 22-23. – ст. 198.
7. Закон України "Про Червону книгу України" від 07.02.2002 р. №3055-III // Верховна Рада України, 2002. – № 30. – ст. 201.
8. Закон України "Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки" від 21.09.2000 р. №1989-III // Верховна Рада України, 2000. – № 47. – ст. 405.
9. Закону України "Про екологічну мережу України" від 24.06.2004 р. №1864-IV // Верховна Рада України, 2004. – № 45. – ст. 502.
10. Закону України "Про природно-заповідний фонд" від 16.06.1992 р. №2456-XII // Верховна Рада України, 1992. – № 34. – ст. 502.
11. Зелена книга України /під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с.
12. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К., 1998. – 76 с.

13. Куземко А. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. / Куземко А., С. Садогурська, О. Василюк. – Київ, 2017. – 124 с.
14. Національний атлас України / НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру ; голов. ред. Національного атласу України Л. Г. Руденко ; голова ред. кол. Б. Є. Патон. - К. : ДНВП «Картографія», 2007. - 435 с.
15. Пачоский И.К. Флора Полесья и прилежащих местностей // Труды Санкт.–Петербургского о-ва естествоиспытателей – СПб., 1897. – Т. 27. –В. 2. – 103 с., 1899 – Т. 29. – В. 3. – 113 с.; 1900. – Т. 30. – В. 3. – 259 с.
16. Перелік регіонально рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Рівненської області від 07 грудня 2018 року № 1229 [електронний ресурс] <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/1229>
17. Постанова КМУ № 1196. від 16 грудня 2015 р. «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі»
18. Природно-заповідний фонд Рівненської області / Під ред. Ю.М. Грищенка, Рівне: Волинські обереги, 2008. – 216 с.
19. Рішення Рівненської обласної ради № 225 від 17 червня 2016 року «Про затвердження Регіональної схеми екологічної мережі Рівненської області».
20. Смарагдова мережа в Україні / Під редакцією Проценка Л.Д. Київ – Хімджест. 2011. 192 с.
21. Фіторізноманіття Українського Полісся та його охорона / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко. К.: Фітосоціоцентр 2006. – 316 с.
22. Флора УРСР / За ред. М. І. Котова – К. : Вид-во АН УРСР, 1936 – 1965. – Т. 1 – 12.
23. Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я. П. Дідуха – К. : Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
24. <http://emerald.net.ua/>
25. www.UkrBin.com.ua

ВИКОНАВЕЦЬ

Доктор біологічних наук, професор
старший науковий співробітник
завідувач кафедри екології

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'N' followed by a long, sweeping horizontal stroke that ends in a small hook.

Волошина Н.О.

ДОДАТКИ

Додатки надаються у звіті з конфіденційною інформацією.